

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์
Mae Fah Luan Foundation under Royal Patronage

จากท้องถิ่น สู่สากล **และ** ความสำเร็จ ที่กลับมาสู่ท้องถิ่น

From Local to Global and Back Again

ชญญา ปัญญากำพา

Chanya Punyakumpol

1

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

*บ่มเพาะความสำเร็จ 30 ปี
เพื่อสร้างความยั่งยืน*

The Mae Fah Luang Foundation

30 Years in the Making and a Search for the
Secret Sauce for Sustainability

แบรนด์ “ดอยตุง” เป็นหนึ่งในแบรนด์ที่คนไทยหลายคนรู้จักกันดี มีสินค้าหลากหลายประเภท ตั้งแต่ ผลิตภัณฑ์จากแปรรูปแบบต่าง ๆ แมคคาเดเมีย เซรามิก ผ้าทอมือ พรม เสื้อผ้าที่ได้แรงบันดาลใจจากวัฒนธรรมท้องถิ่น และอื่น ๆ อีกมากมาย ด้วยคุณภาพของสินค้าที่ใส่ใจทุกขั้นตอนการผลิต ทำให้ “ดอยตุง” กลายเป็นแบรนด์อันดับต้น ๆ ของประเทศไทย มีชื่อเสียงทั้งในระดับประเทศและสากล พิสูจน์ได้จากสินค้าของ “ดอยตุง” ในร้านค้าระดับโลกอย่าง อิกเกีย มูจิ หรือสายการบินเจแปนแอร์ไลน์ อย่างไรก็ตาม ภายใต้อิทธิพลความสำเร็จทางธุรกิจของ “ดอยตุง” ยังมีเรื่องราวอีกมากมายซ่อนอยู่ไม่ว่าจะเป็นที่มาของสินค้าหลากหลายชนิดในร้าน “ดอยตุง” รวมทั้งความหมายของสินค้าเหล่านั้นต่อสังคมไทย

ในบทความนี้ ผู้เขียนจะพาไปทำความเข้าใจเรื่องราว ที่มาที่ไป และหนทางสู่ความสำเร็จของแบรนด์ “ดอยตุง” ภายใต้อิทธิพลของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ หากอธิบายง่าย ๆ อาจบอกได้ว่าความสำเร็จของ “ดอยตุง” นั้นเกิดจากความไว้วางใจในกลุ่มที่เปราะบางที่สุดในสังคม ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ “ดอยตุง” ตั้งใจสนับสนุนตั้งแต่ต้น ในขณะที่เดียวกันการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังสร้างการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ผ่านการทำงานด้านนโยบาย ทั้งภายในองค์กร ระดับประเทศ และระดับโลก ก่อนที่จะไปเจาะลึกในรายละเอียดการทำงานของ “ดอยตุง” ผู้เขียนขออนุญาตเล่าถึงต้นกำเนิดของเรื่องราวทั้งหมด ซึ่งเป็นรากฐานของการทำงานและเป็นหลักยึดของพนักงานทุกคนในมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ

Asking any Thai person on a street, you would find few people who have never heard of DoiTung, a lifestyle brand that sells a wide range of products from coffee products, macadamia nuts, ceramics, ethnic inspired hand-woven fabrics, carpets, clothing and the list goes on. It is undeniable that DoiTung has become one of Thailand's household names with national and international reputations for the quality of their products. DoiTung's products for the world-renown brands such as IKEA and JAL are testaments to its standard. However, the commercial success disguises an even more inspiring story. The story that would explain a common ground those products share and the extent of their impacts toward the Thai society and beyond.

DoiTung, operated by the Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage, manage to achieve its commercial success by trusting the strength of the most vulnerable group of the society. At the same time, it creates sustainable changes via fact-based policymaking, starting from internal policies to national and international levels. Before we dive in with the story, I must first retell a story of how it all began—the origin of its core belief held dear to every single employee in the foundation.

โครงการพัฒนาโดยตุ๊ฯ ก่อตั้งเมื่อประมาณ 30 ปีที่แล้ว โดยสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี หรือสมเด็จย่าของปวงชนชาวไทย ในจังหวัดเชียงราย พื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา เพื่อแก้ปัญหาการปลูกฝิ่นและการทำไร่หมุนเวียน ซึ่งส่งผลให้เกิดป่าเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว หัวใจของการทำงานเริ่มต้นด้วยความเข้าใจตามหลักเหตุและผล สมเด็จย่าทรงมองว่า วงจรที่ทำให้ชาวบ้านไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองมีสามข้อ ได้แก่ ความเจ็บ ความจน และความไม่รู้ หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า “เจ็บ จน ไม่รู้” นั่นเอง โครงการพัฒนาโดยตุ๊ฯ นำความเชื่อมโยงทั้งสามมาเป็นแนวทางการทำงานเพื่อให้ชาวบ้านสามารถหลุดพ้นจากวงจรนี้ได้ ในที่สุด ผ่านการสร้างงานที่หลากหลายและสอดคล้องกับวิถีชีวิตเดิมของชาวบ้าน ในขณะเดียวกันก็คำนึงถึงการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตรงกับหลักการพัฒนาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่ว่า “ช่วยเขา ให้เขาช่วยตัวเอง”

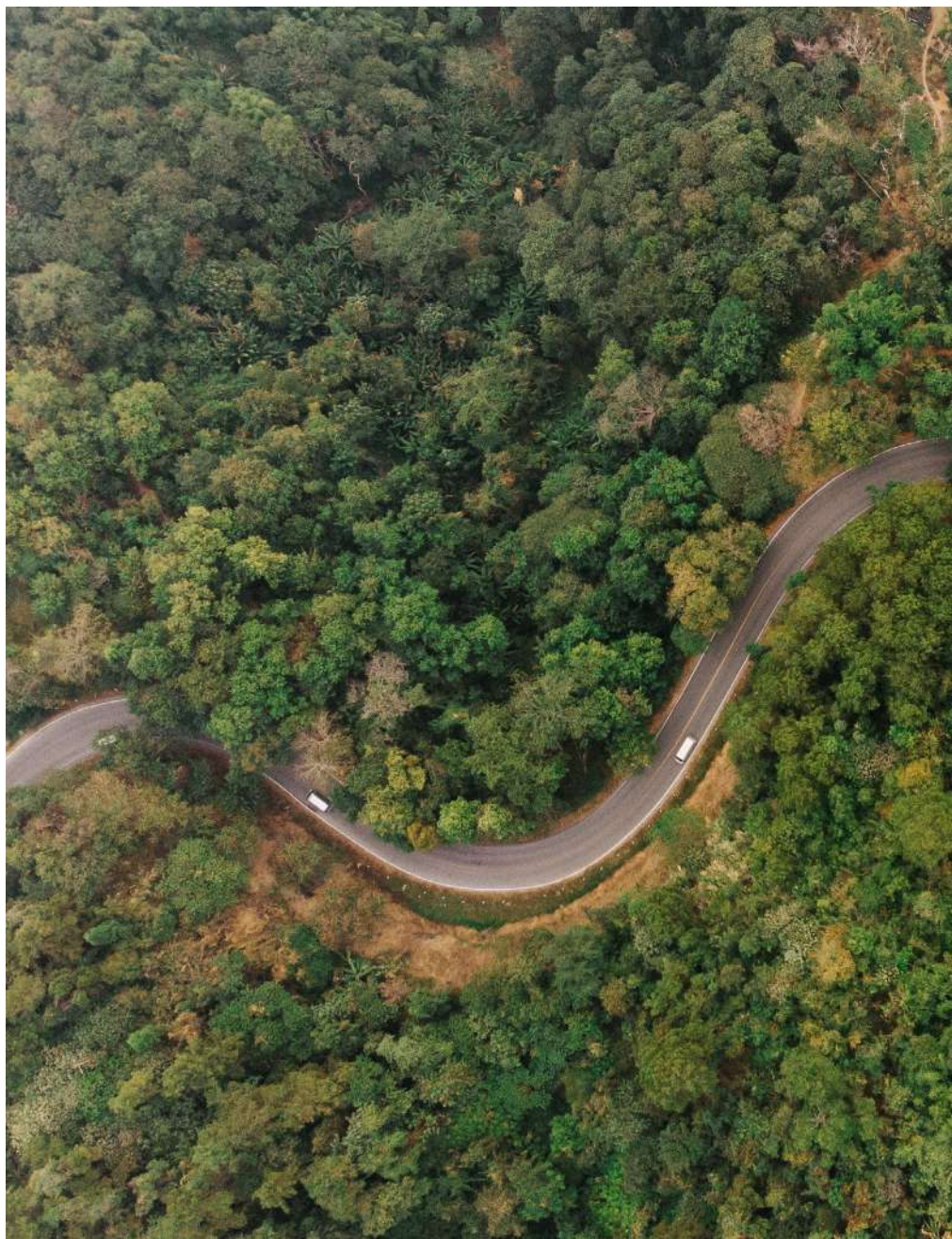
Founded 30 years ago as the Doi Tung Development Project by the Princess Mother, HRH Princess Srinagarindara, in Chiang Rai province, along the border between Thailand and Myanmar, the Mae Fae Luang Foundation under Royal Patronage (MFLF) was to tackle illegal opium production and shifting cultivations, resulting in massive drug addiction and deforestation. The Princess Mother identified the vicious cycle as the combination of sickness, poverty, and ignorance, mutually reinforcing one another. To break this cycle, the Doi Tung Development Project provides diverse job opportunities for the people, and at the same time, sustainably develop natural resources – reflecting the motto of the MFLF until this day: “help people to help themselves.”

ผลงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ผ่านแบรนด์ “ดอยตุง” เป็นที่ประจักษ์ในหลายด้าน ทั้งเชิงธุรกิจที่เห็นได้จากสินค้าที่ได้รับการยอมรับระดับประเทศและระดับสากล และเชิงสังคมและสิ่งแวดล้อม ที่กลับคืนมาพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวบ้านโดยตรง นอกจากนี้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังนำประสบการณ์และบทเรียนที่ได้จากการดำเนินงานขับเคลื่อนนโยบายเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ กลายเป็นต้นแบบของการพัฒนานระดับนานาชาติ และเป็นส่วนสำคัญในการจัดทำแนวปฏิบัติของสหประชาชาติด้วยการพัฒนาทางเลือก (the United Nations Guiding Principles on Alternative Development)

หลังจากที่ผู้เขียนได้มีโอกาสสัมภาษณ์ผู้คนที่ทำงานในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ด้วยตัวเอง ก็ยิ่งเข้าใจอย่างลึกซึ้งว่า **การทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ นั้นเป็นมากกว่าแนวคิดที่ใช่ แต่คือ การกระทำที่เต็มเปี่ยมด้วยความเชื่อมั่นบนหลักเหตุผลและความเป็นไปได้จริง** ทุกคนต่างเข้าใจว่า “ดอยตุง” มีความหมายอย่างไรกับพวกเขากับชุมชนที่อยู่ และกับสังคม เรื่องราวของ “ดอยตุง” ต่อจากนี้ผู้เขียนพยายามไล่เรียงต่ออีกข้อๆ ต่างๆ เพื่อให้เห็นถึงหนทางสู่ความสำเร็จของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่ใช้เวลามากกว่า 30 ปี ในการสร้างสรรค์

As mentioned above the MFLF success is beyond its impact on the hill. On a commercial side, it is a top Thai brand with a stellar commercial success. As its motto says, the profits come back to the very same people the foundation seeks to help. On top of its social and environmental impact and commercial accomplishment, the MFLF also spearheads its policies towards the Sustainable Development Goals (SDGs), serving as a role model for international development and play a crucial role in crafting the United Nations Guiding Principles on Alternative Development.

After interviewing people on the ground, I realize that **the success of the Mae Fah Luang Foundation is far more than just the right motto. It is the logical and practical actions that follow.** The people involved understand what DoiTung means to them, to their community, and to the society at large. As we dive into the story, I try to piece all puzzles together to answer what exactly is the secrete sauce of success developed by the Mae Fah Luang Foundation.

2

จากชุมชน

สร้างโอกาสผ่านการจ้างงาน
และสนับสนุนการเป็น
ผู้ประกอบการ

From the Local

Opportunities through Employments and
Entrepreneurship

โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เริ่มต้นมาจากความตั้งใจดีและความต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตชาวบ้านให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งความตั้งใจดีหรือหวังดีนี้ไม่ได้เป็นปัจจัยหลักที่ทำให้โครงการประสบความสำเร็จในการสร้างผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ หากแต่เป็นแนวคิดในการดำเนินงานที่ยึดถือต่างหากที่นำไปสู่ความสำเร็จในการทำลายวงจร “เจ็บจนไม่รู้” โครงการพัฒนาดอยตุงฯ ดำเนินงานตามที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและดำริไว้ โดยเริ่มจากการทำให้ชาวบ้านพ้นจากความยากจนก่อน นั่นคือ ส่งเสริมให้ชาวบ้านสามารถหาเลี้ยงและช่วยเหลือตัวเองให้ได้ก่อน ไม่ใช่ให้ความช่วยเหลือเพราะความสงสาร ดังนั้นคำถามที่เกิดขึ้นต่อมาคือ เราจะทำอย่างไรให้ชาวบ้านหาเลี้ยงและช่วยเหลือตัวเองได้ แนวทางการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ชั้นแรกคือพยายามทำความเข้าใจวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ บ้านเรือน วัฒนธรรม รวมไปถึงธรรมชาติและโอกาสทางการตลาดที่อยู่ล้อมรอบดอยตุงให้มากที่สุด

The Doi Tung Development Project started with a good intent—to help the people. But intent alone was not enough to create a successful and impactful project. To break the vicious cycle, the Princess Mother realized that the first step was to lift people out of poverty, not by charity but by providing a means for living to them. The question became: by what means? Certainly, people needed jobs to sustain themselves. The Mae Fah Luang Foundation looked for an answer by, first and foremost, trying to understand the people it wanted to help. It sought to understand their ways of life, their homes, their cultures, and the nature surrounding them as well as the market opportunities in the area.

บริษัท นวutti จำกัด

ที่บ่มเพาะป่าเศรษฐกิจและความเจริญในชุมชน

Navuti Company

A Breeding Ground for Economic
Forestry and Local Prosperity

บริษัท นวติ จำกัด ก่อตั้งเมื่อปี 2532 เป็นหนึ่งในโครงการแรก ๆ ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาการทำไร่หมุนเวียน และการปลูกพืชเสพติดที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ แนวคิดการทำงานของบริษัทนวติ คือ การปลูกป่าเศรษฐกิจในพื้นที่เสื่อมโทรมเพื่อฟื้นฟูป่าและในขณะเดียวกันก็เป็นแหล่งรายได้ให้ชาวบ้าน ผู้เขียนได้มีโอกาสเยี่ยมชมและสัมภาษณ์ คุณวาทย์ ศีลาวงศ์ ผู้ที่ทำงานกับบริษัทนวติตั้งแต่เริ่มต้น คุณวาทย์ เล่าว่า จุดเริ่มต้นในการทำงานของบริษัท คือการเสาะหาพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมโดยมีเงื่อนไขอยู่สองข้อด้วยกัน คือ พืชเศรษฐกิจชนิดนั้นต้องเหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของดอยตุง และต้องเป็นพืชที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจสูง และนี่จึงเป็นที่มาของพืชเศรษฐกิจสองชนิดของแบรนด์ดอยตุง ได้แก่ กาแฟอาราบิก้า และแมคคาเดเมีย

Navuti Company, founded in 1989, was one of the first initiatives set up to address opium shifting cultivations. The idea was to promote different kinds of agricultures, in the form of economic reforestation, and thereby achieved environment conservation, on the one hand, and provide legitimate income for the people, on the other. Mr. Wat Keelavong, who has been a part of Navuti since the beginning, told us during the interview that in the search for suitable agriculture, two conditions must be met. First, the new agriculture must be compatible with Doi Tung's climate and geography, and, secondly, it must have a value-added potential to be commercialized. The result is DoiTung's signature products: Arabica coffee and macadamia.

เมื่อเริ่มบริษัท นวูติ จำกัด มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ระดมทุนเริ่มต้นจากการร่วมลงทุนและกู้เงินจากหน่วยงานภาคเอกชนและหน่วยงานระหว่างประเทศ และเพื่อให้การระดมทุนเป็นไปอย่างราบรื่น มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงจัดตั้งบริษัทนวูติขึ้น แทนที่จะทำงานผ่านมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ โดยตรงในฐานะองค์กรไม่แสวงหากำไร ซึ่งรูปแบบการทำงานในลักษณะนี้อาจเรียกได้ว่าเป็นการทำงานแบบกิจการเพื่อสังคมแรก ๆ ในประเทศไทยเลยทีเดียว เนื่องจากบริษัทนวูติตั้งขึ้นมาเพื่อสร้างรายได้ระยะยาวที่มั่นคงให้ชุมชน และนโยบายนำกำไรที่ได้จากการปลูกและแปรรูปสินค้าทั้งหมดกลับมามูลทุนซ้ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับชาวบ้านสูงสุด

โครงการพัฒนาโดยดุษฎี ดำเนินงานมาเป็นเวลากว่า 30 ปี และได้เปลี่ยนชีวิตของชาวบ้านในพื้นที่มากกว่า 900 คนที่ทำงานกับบริษัทโดยตรง จากผลการสำรวจพบว่า ชาวบ้านต่างได้รับประโยชน์มีรายได้รายครัวเรือนเพิ่มขึ้นถึง 38 เท่า นอกจากนั้น ตัวชี้วัดความสำเร็จที่เกิดขึ้น คือ การกลับมาทำงานของทายาทรุ่นที่สองต่อจากพ่อแม่ คนรุ่นใหม่จากหลายครอบครัวในหมู่บ้านที่จบการศึกษาจากในเมืองกลับมาทำงานกับบริษัทนวูติโดยตรง ซึ่งรวมถึงลูกชายของคุณวาทย์ที่ผู้เขียนได้พบระหว่างทางกลับจากแปลงแมคคาเดเมียด้วย และนอกจากจะกลับมาทำงานโดยตรงกับบริษัทนวูติแล้ว ยังมีอีกหลายคนเช่นกันที่เลือกก่อตั้งโรงงานแปรรูปของตนเองในหมู่บ้าน

Attempting to overcome the financial hurdle, the Mae Fah Luang Foundation raised the initial funding from joint investments and loans from private sectors and international organizations. In doing so, it had to be structured as a registered company (Navuti Company) instead of a not-for-profit company. Arguably, this qualifies as the earliest form of social enterprise in Thailand, as the company is established to create immediate jobs and generate stable and long-term income for the community and always reinvests its profits back to the operation and the people.

Operating for more than 30 years, the DTDP has transformed the lives of many people in the area. So far, 900 villagers were employed to work at Navuti alone and their household income has increased more than 38 times. To date, many of the second-generation villagers have graduated and returned home to help continue their parents' work with Navuti or develop processing facilities in their villages, including Mr. Wat's son whom we have met on the way back from the macadamia field.

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยึดหลักการทำงานร่วมกับชุมชนคือ ทำให้ชาวบ้านรู้สึกเป็นเจ้าของ ยกตัวอย่างเช่น แม้จะมีการกู้เงินที่สูงถึง 30 ล้านบาทเพื่อลงทุนทำกาแฟอาราบิก้าและแมคคาเดเมีย บริษัทนาวูติได้ค่อย ๆ ถ่ายทอดองค์ความรู้และความเป็นเจ้าของในการปลูกกาแฟให้กับชาวบ้านที่มีความสนใจ แทนที่จะให้ชาวบ้านเป็นเพียงแรงงานในไร่กาแฟ ก็ยกระดับมาเป็นเกษตรกรเจ้าของแปลงกาแฟ ปัจจุบันบริษัทนาวูติเปลี่ยนบทบาทจากเดิมเป็นผู้ปลูกและผลิตเมล็ดกาแฟ มาเป็นผู้รับซื้อกาแฟจากชาวบ้านเป็นหลักแทน ต่อมา มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ลงทุนในการสร้างโรงงานแปรรูปและวิจัยผลิตภัณฑ์เกี่ยวกับกาแฟใหม่ เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าให้สูงขึ้น สำหรับการปลูกแมคคาเดเมียนั้น เนื่องจากมีความเสี่ยงในการลงทุนและค่าใช้จ่ายในการดูแลสูงเกินกว่าที่ชาวบ้านจะรับได้ จึงยังไม่สามารถถ่ายทอดให้ชาวบ้านเป็นเจ้าของได้เช่นกาแฟ

The Mae Fah Luang Foundation envisioned and indeed implemented an ownership transfer from the Foundation to the villagers themselves. Despite a huge financial risks of taking close to 30-million-baht loan for the Arabica coffee and macadamia agricultural developments, Navuti gradually transferred both knowledge and ownership of coffee plantations to the villagers. Instead, Navuti now becomes the main (but not the only) buyer of the villagers' coffee cherries and invests in roasting facilities and new coffee-related products. Macadamia, on the other hand, due to its high maintenance costs and risks, still remains one of Navuti's owned fields.

ผสมผสานภูมิปัญญาชาวบ้าน กับนวัตกรรมระดับโลก

ศิลปะและผลิตภัณฑ์พื้นถิ่น

People's Local Knowledge with Global Innovations

Ethnic Arts and Products

นอกจากการปลูกกาแฟและแมคคาเดเมียแล้ว มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังมีทางเลือกอื่นในการทำงานให้กับชาวบ้านอีกเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นงานทอผ้า กระดาษสา และเซรามิก โดยแนวคิดทางเลือกในการทำงานเหล่านี้ มาจากฐานคิดเดียวกันกับการปลูกกาแฟและแมคคาเดเมีย คือ คำนึงถึงสภาพแวดล้อม ความเป็นอยู่ดั้งเดิมของชาวบ้าน และการรักษาสีงแวดล้อมเป็นสำคัญ ดังนั้นคำถามสำคัญที่ต้องหาคำตอบคือ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ทำอย่างไรในการเสนอทางเลือกให้ดีที่สุดเหล่านี้ให้กับชาวบ้าน

ผู้เขียนมีโอกาสได้ไปเยี่ยมชมและสัมผัสการทำงานที่โรงงานทอผ้า และพูดคุยกับ ป้าคำ ต้าคำจริง ซึ่งเป็นหนึ่งในพนักงานรุ่นแรกเริ่มของโรงงาน ป้าคำเล่าว่า พ่อแม่ของป้าคำเรียกให้ป้าคำกลับจากกรุงเทพฯ มาทำงานในพื้นที่ เพราะสมเด็จย่าเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่

In addition to coffee and macadamia plantations, the Mae Fah Luang Foundation offers diverse alternatives to the villagers to make a living, including hand-woven products, mulberry paper productions, and ceramic arts. The thinking behind hand-woven, textile products, mulberry paper and ceramic is similar to that of Arabica coffee and macadamia: how to provide the best opportunity for people to make a living, while maintaining their original way of life and conservation of natural resources.

I learned the story of hand-woven textile production from a conversation with Aunt Khum Tahkhumjing, one of the first employees in the facility. She recalled that she was called back from Bangkok by her

ในหมู่บ้านได้ร่วมงานกับโครงการพัฒนา ดอยตุงฯ หนึ่งในโครงการที่ว่ำนั้นคือ งาน ทอผ้า ซึ่งเป็นการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นด้าน การทอผ้ามาผสมผสานกับแนวทางการผลิตที่ เป็นสากล และงานนี้เปิดโอกาสให้ป้าคำได้ใช้ ฝีมือการทอผ้าที่มีติดตัวมาให้เกิดประโยชน์ มากกว่าการเป็นสาวโรงงานในกรุงเทพฯ ปัจจุบันนี้แม้ป้าคำจะเกษียณอายุและไม่ได้ ทำงานเต็มเวลา แต่ป้าคำก็ยังมาทำงานอยู่ เสมอ และมีหน้าที่ให้คำปรึกษาพนักงานใหม่ ที่ล้วนแต่เป็นคนรุ่นใหม่ของหมู่บ้าน

โรงงานผลิตกระดาษสาเป็นอีกตัวอย่าง ของเส้นทางอาชีพภายใต้โครงการพัฒนา ดอยตุงฯ แนวคิดการทำกระดาษสาเริ่มต้น จากมีปอสาจำนวนมากในพื้นที่ดอยตุง ทาง โครงการฯ จึงนำภูมิปัญญาชาวบ้านมาพัฒนา เป็นการผลิตกระดาษสาเพื่อเพิ่มมูลค่า และ นำมาใช้เป็นบรรจุภัณฑ์ของแบรนด์ดอยตุง พนักงานส่วนใหญ่ของโรงงานคือ ผู้สูงวัยและ พนักงานที่เกษียณอายุจากส่วนงานอื่นบ้าง เนื่องจากลักษณะงานการผลิตกระดาษสา ไม่ได้ใช้แรงงานหนักนัก

parents. Then, the Princess Mother has started a new project and sent her team to talk to villagers with local knowledge of handwoven skills. This offered her a better opportunity for the skill that she already had than a factory job in the urbanized Bangkok. Aunt Khum, although already reached her retirement age, remains working there to train younger generations of villagers joining the program.

Another example is the mulberry paper production. The idea of this product is to utilize readily available resources, i.e. paper mulberry plants, and local knowledge of paper production. Due to the nature of the work, most employees employed in the mulberry paper production are of older ages and mostly retired from other kinds of works, which are more physically demanding. Now, when you buy any DoiTung product, you will notice the mulberry paper in its packaging and gift-wrapping.

ส่วนงานต่อไปที่ผู้เขียนได้มีโอกาสไปเยี่ยมชม ได้แก่ โรงงานเซรามิก ผู้เขียนได้พบกับคุณทิพวรรณ ดวงดอกมูน ผู้อยู่เบื้องหลังงานออกแบบและผลิตเซรามิกของแบรนด์ ดอยตุงหลาย ๆ ชิ้น คุณทิพวรรณและพนักงานหลายคน ต่างมีภูมิลำเนาอยู่ใกล้เคียงกับดอยตุง ในการทำเซรามิก ดอยตุงใช้ดินที่หาได้จากละแวกใกล้เคียงที่มีอยู่ตามธรรมชาติอยู่แล้ว และโดยส่วนมากจะเป็นดินที่ได้มาจากดินถล่มบนดอยตุงเอง เดิมโรงงานเซรามิกเริ่มต้นจากพนักงานเพียง 5-6 คน ในปัจจุบันเนื่องจากมีลูกค้าเพิ่มมากขึ้น โรงงานขยายกิจการจนมีพนักงานกว่า 80 คน การทำงานส่วนใหญ่ผลิตตามคำสั่งซื้อจากรายใหญ่และผลิตงานศิลปะตามความต้องการของลูกค้ารายย่อย งานเซรามิกของดอยตุงหลายชิ้นมีแรงบันดาลใจมาจากธรรมชาติรอบ ๆ ดอยตุง เช่น ทิวทัศน์บนดอยตุง และเลือกใช้เปลือกแมคคาเดเมียและเมล็ดกาแฟระหว่างการเคลือบสีและเผาเซรามิก เป็นต้น

Moving to the ceramic station, I met with Ms. Tippawan Duangdokmoon, who was working on a new ceramic design for DoiTung Lifestyle Shop. Ms. Tippawan, similar to many other employees, is from the nearby area. DoiTung ceramics make use of the clay available around Doi Tung as a by-product of landslide issues around the hill. Starting from 5-6 people, now the ceramic station houses more than 80 employees to work on bulk orders, as well as individually designed works. Many DoiTung ceramic designs are inspired by and indeed make use of the surrounding nature, such as incorporating local landscapes in the design or using macadamia nutshell and coffee beans during the glazing and heating process.

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เป็นผู้ผลิตสินค้าทั้งผ้าทอมือและเซรามิกส่งให้กับบริษัทระดับโลกหลายแห่ง อาทิ อิกิยา มูจิ และบริษัทสัญชาติไทยหลายแห่ง ในขณะเดียวกันพนักงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีโอกาสได้พัฒนาความสามารถและขยายโอกาสทางอาชีพที่ดีขึ้นโดยได้รับการสนับสนุนในหลายรูปแบบ อาทิ ส่งเสริมให้ทำงานร่วมกับนักออกแบบลายผ้าและเสื้อผ้า และศิลปินด้านงานฝีมือต่าง ๆ รวมไปถึงให้ทุนการศึกษา ทั้งในรูปแบบระยะสั้นและระยะยาวทั้งในและต่างประเทศ การผลิตกระดาษสาของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เป็นตัวอย่างที่ดีของการผสมผสานองค์ความรู้ของชาวบ้านและการผลิตกระดาษสาแบบญี่ปุ่นเข้าด้วยกัน คุณทิพวรรณจากโรงงานเซรามิกเองก็ได้มีโอกาสไปศึกษาขั้นตอนการทำเซรามิกแบบดั้งเดิมของประเทศญี่ปุ่น ที่เมืองคาสามาะ จังหวัดอิบารากิเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย

Nowadays, the Mae Fah Luang Foundation takes hand-woven and ceramic orders for both wholesale and retail, supplying to many global brands, such as IKEA and MUJI, as well as leading Thai companies. It also encourages its employees to pursue career developments by cooperating with textile and clothing designers, experts in art and craft, as well as providing scholarships for short-term and long-term study trips around the world. The mulberry paper from DoiTung, for example, uses hybrid knowledge from both local practices and ancient Japanese papermaking. Ms. Tippawan from the ceramic station, as another example, has been to Kasama, Ibaraki Prefecture, Japan, which is famous for its pottery art, to study for a year.

สนับสนุนให้ชาวบ้านมีโอกาสเป็นเจ้าของกิจการ เข้าถึงการศึกษาและพัฒนาตนเอง

Encouraging Entrepreneurship,
Education and Self-Development

หนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวของดอยตุง ที่นักท่องเที่ยวพูดถึงเป็นอันดับต้น ๆ คงหนีไม่พ้นสวนแม่ฟ้าหลวง นักท่องเที่ยวจากหลายหลากที่ต่างมาดอยตุงเพื่อเข้าชมสวนดอกไม้ที่มีการออกแบบตกแต่งเปลี่ยนไปตามฤดูกาลและโอกาสพิเศษต่าง ๆ เบื้องหลังดอกไม้อันสวยงามนี้ล้วนมาจากแรงใจและความทุ่มเทของชาวบ้านในละแวกใกล้เคียง

ระหว่างทางขึ้นดอยตุง ผู้เขียนสังเกตเห็นแปลงดอกไม้อยู่ข้างทางประปราย ซึ่งมาทราบภายหลังว่า เจ้าของแปลงดอกไม้เหล่านั้นคือ ชาวบ้านบนดอยตุง ที่เตรียมปลูกไว้เพื่อส่งขายให้กับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สำหรับใช้ตกแต่งสวนต่างๆ และส่งขายที่อื่นด้วย ผู้เขียนได้สัมภาษณ์คุณพิชัย อภิสุนทรกุล หนึ่งในเจ้าของแปลงดอกไม้ที่ได้รับโอกาสจากมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ซึ่งผันตัวเองจากคนปลูกดอกไม้ของโครงการฯ มาเป็นเจ้าของแปลงดอกไม้ดังกล่าว โดยคุณพิชัยเล่าว่า ในช่วงแรกนั้น มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ลงทุนปลูกดอกไม้เอง และชักชวนชาวบ้านที่สนใจเรียนรู้วิธีการปลูกดอกไม้ตามฤดูกาลมาปลูกดอกไม้เพื่อใช้ในสวนแม่ฟ้าหลวง ต่อมา โครงการฯ ให้อาสาชาวบ้านกลุ่มนั้นที่มีทักษะฝีมือแล้ว และสนใจเป็นเจ้าของกิจการ ให้ผันตัวมาเป็นเจ้าของแปลงดอกไม้ดังกล่าว และได้ขยายพื้นที่เพิ่มเติม

One of the main tourist attractions in Doi Tung is the Mae Fah Luang Garden. Visitors cannot help but admire colorful and lively flower decorative designs that alter at every special occasion. What a majority of the visitors may not realize is that every flower in the garden is also a product of the villagers.

Driving up to Doi Tung, I saw several flower nurseries on both sides of the road and stopped by to talk to the owners. Mr. Pichai Aphisoontornkul, one of the owners, told us that initially, the nurseries were owned by the Mae Fah Luang Foundation. A handful of villagers, including Mr. Pichai himself, helped growing those flowers as a full-time job to be used at the garden. Before long, they learn all the trades necessary to operate nurseries themselves.

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เสนอให้ชาวบ้านได้ทดลองเป็นเจ้าของแปลงดอกไม้ พร้อมสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่ชาวบ้าน โดยให้ชาวบ้านค่อย ๆ ผ่อนค่าอุปกรณ์ที่จำเป็นโดยหักจากรายได้ที่ขายดอกไม้ส่งโครงการฯ เป็นงวดไป คุณพิชัยกล่าวว่า การผ่อนชำระค่าแปลงดอกไม้และอุปกรณ์ต่าง ๆ นั้นช่วยให้เขาและเพื่อนได้มีโอกาสเป็นเจ้าของแปลงดอกไม้ เนื่องจากในระยะเริ่มต้น พวกเขาคงไม่สามารถหาเงินก่อนมาจ่ายค่าอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ ปัจจุบันแม้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จะส่งผ่านความเป็นเจ้าของในแปลงดอกไม้ให้กับชาวบ้านแล้ว แต่ทางมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ก็ยังจ้างผู้เชี่ยวชาญมาคอยดูแลและให้คำแนะนำอยู่เสมอ

คุณ อรุณญา อภิเสถียรพงศ์ เป็นพนักงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่เป็นลูกหลานรุ่นที่สองของชาวบ้านที่เข้ามาทำงานกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ตั้งแต่แรกเริ่ม หลังจากจบการศึกษาจากโรงเรียนอาชีวะในเมือง คุณอรุณญาเลือกที่จะกลับมาทำงานกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ โดยปัจจุบันทำงานในส่วนของคุณยพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า KLC ย่อมาจาก Knowledge and Learning Centre การตัดสินใจกลับมาทำงานกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ของคุณอรุณญา นั้นไม่ใช่เรื่องบังเอิญ คุณอรุณญาเล่าว่า ตั้งแต่เด็ก เธอเห็นการทำงานมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ที่เข้ามาเปลี่ยนแปลงชีวิตของเธอและครอบครัว

The Mae Fah Luang Foundation then transferred the nurseries, along with necessary equipment, to the villagers, paid gradually as parts of the monthly flower orders. Mr. Pichai said that made a huge difference since he and his fellow would not be able to find a sum of money to buy everything upfront. Yet, the Project still hires an expert to continuously support and teach Mr. Pichai and his friends to properly manage the nurseries.

Ms. Arunya Aphisathainphong on the other hand, is a second generation of villagers since the Princess Mother had come to Doi Tung. She graduated from a vocational school in town and is a current employee of the Mae Fah Luang Foundation, with the Knowledge and Learning Centre (KLC). It is, however, not by coincidence that she ends up working with the Mae Fah Luang Foundation. How the Doi Tung Development Project changed her life, she recalled, has embedded in her memory since she was a teenager.

แรงบันดาลใจที่ได้จากการเห็นสมเด็จพระย่าทำงานเป็นสิ่งที่ผลักดันให้คุณอรุณญาตัดสินใจอยากมาทำงานกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เรื่อยมา และหลังจากที่ได้มีโอกาสทำงานกับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยิ่งทำให้เธอเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน ในชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านและคนในหมู่บ้านของเธอเอง ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทางที่ดีขึ้น การเข้าถึงไฟฟ้า น้ำประปา และการพัฒนาคุณภาพชีวิตในทุกด้าน

จากเรื่องราวของหลาย ๆ คนที่ผู้เขียนได้กล่าวในข้างต้น ต่างก็มีจุดร่วมที่น่าสนใจทำให้เราได้เห็นถึงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ไม่ใช่เพียงเพราะการช่วยเหลือการบริจาคเงินชั่วคราว แต่เป็นการสร้างการเปลี่ยนแปลงผ่านความเข้าใจในวิถีชีวิตดั้งเดิม ความพยายามผสมผสานโอกาสใหม่ ๆ และการทำงานร่วมกัน จากเรื่องราวดังกล่าว เราเห็นการทำงานตามหลักการที่ว่า “ช่วยเขาให้

Inspired by the Princess Mother, she wanted to be a part of this project to help her home town. Her belief was further confirmed by an observation that the quality of life in her hometown has dramatically improved, with the arrival of paved roads, electricity, clean water supply and improved quality of life. After graduating from a vocational school, Ms. Arunya has returned home and worked with the foundation ever since.

The stories of many individuals retold above share a similar theme: lives changed by a deep understanding of the original local way of life, hard work, and cooperation, rather than direct financial aids. The Mae Fah Luang Foundation's approach, “help the people to help themselves,” truly resonates

เขาช่วยตัวเอง” ผ่านการลงมือทำอย่างแท้จริง ในลำดับต่อไป ผู้เขียนจะเล่าถึงการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ อีกแง่มุมหนึ่งเพื่อให้เห็นถึงเป้าหมายการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน หรือที่เรียกว่า ไตรก้าไรสุทธิ (Triple bottom line) ประกอบไปด้วยความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม ให้เจริญเติบโตไปด้วยกัน ไม่ทิ้งส่วนใดส่วนหนึ่งไว้ข้างหลัง ซึ่งความสำเร็จนี้ก็จะเกิดขึ้นได้ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ต้องทำมากกว่าการทำงานร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่เพียงอย่างเดียว โดยต้องยกระดับการทำงานกับสังคมในวงกว้างและทำงานด้านนโยบายรัฐทั้งในและต่างประเทศควบคู่กันไปด้วยผ่านประสบการณ์และบทเรียนที่ได้จากการทำงานในพื้นที่มากกว่า 30 ปี

throughout. However, to achieve the so-called triple bottom lines, i.e. economic, social and environmental sustainability, there are more work than changing people's lives on the ground. The Mae Fah Luang Foundation also reaches out to the society at large and simultaneously lead policy changes by sharing their 30-year experiences working in the development field.

3

การทำงานในระดับประเทศและสากล

*สร้างความยั่งยืนผ่านกลไก
ตลาด เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
และผลักดันนโยบาย
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน*

To the National and International Levels

Sustainability through Market Access, Green
Operations, and Development Policy

การเข้าถึงผู้บริโภค ทั้งในและต่างประเทศ

National and International
Market Accesses

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมกับชาวบ้านบน ดอยตุงสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์หลากหลาย ออกสู่ท้องตลาดภายใต้แบรนด์ “ดอยตุง” ซึ่งการทำงานเพื่อให้ “ช่วยเขา ให้เขาช่วยตัวเอง” นั้น ไม่ได้หมายความว่าเพียงทำงาน ร่วมกับชาวบ้านเพียงอย่างเดียว แต่ต้องทำให้ ชาวบ้านได้รับประโยชน์ช่วยเหลือตัวเอง และ ครอบครัวยังมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากน้ำพัก น้ำแรงของตัวเองได้ ดังนั้น มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ จึงต้องทำงานกับปลายทางคือผู้บริโภค ด้วยการเปิดร้านค้าแบรนด์ “ดอยตุง” ใน เมืองใหญ่ คือ กรุงเทพมหานครและเชียงใหม่ เพื่อเป็นช่องทางหนึ่งที่เชื่อมโยงผู้บริโภคกับ สินค้าของ “ดอยตุง” นั้นเอง และในปี 2560 มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้เปิดโครงการ “ดอยตุง แอนด์ เฟรนด์ส” เพื่อเพิ่มโอกาสการเข้าถึง ผู้บริโภคได้มากขึ้น โดยการชักชวนนักออกแบบ และอินฟลูเอนเซอร์รุ่นใหม่มาร่วมสร้างสรรค์ ผลงาน ดอยตุงภูมิปัญญางานฝีมือของชุมชน เพื่อสร้างการเข้าถึงผู้บริโภคในวงกว้าง

The DoiTung brand, under the Mae Fah Luang Foundation, together with the people on Doi Tung, has produced a wide variety of products, as just described. Yet, the Mae Fah Luang Foundation’s plan to “help the people to themselves” can only succeed if these people see the fruits of their labor. That means they must be able to support themselves and their families financially. To achieve this, the Mae Fah Luang Foundation have worked with the demand side of the equation as well. It set up DoiTung Lifestyle shops in various places in the main cities of Thailand, such as Bangkok, and Chiang Mai. DoiTung Lifestyle shops, in other words, are gateways to reach out to potential consumers. In 2017, DoiTung also launched the “DoiTung and Friends Project” that aimed to link the city with the local products.

การทำงานของ “ดอยตุง” ไม่ได้นำเสนอความน่าสงสารของชาวบ้าน หรือเรียกร้องให้เห็นใจความยากลำบากของชุมชน แต่มุ่งเน้นการนำเสนอความสามารถ คุณภาพสินค้าและบริการ ความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตผลงานของชาวบ้าน รวมทั้งการเลือกวัสดุที่มีคุณภาพ และวางตำแหน่งทางการตลาดของตัวเองให้อยู่ในกลุ่มสินค้าคุณภาพสมกับราคา อย่างไรก็ตาม “ดอยตุง” ก็ไม่ลืมการนำเสนอความสำคัญของการทำงานร่วมกับชาวบ้านบนดอย ความภาคภูมิใจของชาวบ้านในงานฝีมือของตน และการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับผู้บริโภคด้วย

ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ “ดอยตุง” สร้างชื่อเสียงในระดับสากล ผ่านการขยายตลาดไปทั่วโลก สินค้าที่มีศิลปะพื้นเมืองเป็นแรงบันดาลใจของดอยตุงได้รับการยอมรับจากทั่วโลก และกลายเป็นส่วนหนึ่งของห่วงโซ่มูลค่าระดับโลก (Global value chains) โดยเฉพาะการทำสัญญาซื้อขายระยะยาวกับแบรนด์ระดับโลก อาทิ อีเกีย มูจิ สายการบินเจแปนแอร์ไลน์ บั๊กกี้ที่ดึงดูดให้หลาย ๆ แบรนด์ระดับโลกอยากทำงานร่วมกับดอยตุงก็คือการเข้าใจ เข้าถึง และสร้างประโยชน์ให้ชุมชนซึ่งเป็นผู้ผลิตสินค้า¹ และคุณภาพสินค้าของ “ดอยตุง” เอง

DoiTung's emphasis on creativity and quality over sympathy sets DoiTung products apart from the traditional way of selling “ethnic” products. To the extent that consumers need to understand the potential of every purchase, DoiTung does provide enough information. However, it never relies on unfortunate events or “sad” stories as the main source of attraction. Instead, DoiTung is praised for its innovative designs, quality products and services and its selection of top-quality materials. This strategy also allows DoiTung to position itself in a premium product market.

DoiTung also extends its reputation to an international level. Instead of opposing to the globalized world, DoiTung leverages it. In recent years, it has successfully expanded its market reach worldwide. Ethnic-inspired products and ceramic works have been fully immersed in the global value chains via DoiTung's long-term partnerships with global major brands such as IKEA, Muji and Japan Airlines. One of the main attractions to these major brands is DoiTung's understanding and reaching out to the local community as well as the impact on the lives of the local people who are the main taskforce behind all the products and services¹ and quality production process.

¹ Celestine Bohlen, “These Villages in Thailand Are Part of the Global Economy. Go to Ikea to Find Out.”, The New York Times, November 19, 2019, <https://www.nytimes.com/2019/11/19/business/thailand-doi-tung-women.html>

ความร่วมมือดังกล่าวทำให้ “ดอยตุง” และแบรนด์สินค้าระดับโลกต่างได้ประโยชน์กันทั้งสองฝ่าย โดย “ดอยตุง” มีรายได้ที่แน่นอน สร้างงานที่ยั่งยืนสำหรับชาวบ้านบนดอยตุง และทำให้ “ดอยตุง” ได้พัฒนาระบบการทำงานตามมาตรฐานโลก ในส่วนของแบรนด์สินค้าต่างๆ ก็เป็นการส่งเสริมห่วงโซ่อุปทานที่มีความหลากหลาย และมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น ปัจจุบัน “ดอยตุง” ส่งออกสินค้า อาทิ ผลิตภัณฑ์ผ้าทอ เซรามิก และกระดาษสาให้กับ อิเกีย และมุจิ และส่งออกเมล็ดกาแฟให้กับแบรนด์ Kaldi ของประเทศญี่ปุ่น สายการบินเจแปนแอร์ไลน์ และเทสโก้ โลตัส

This serves as a win-win strategy for both DoiTung and the brands. For DoiTung, such guaranteed orders allow more hiring and hence more impacts to the villages. At the same time, these global brands are looking for partnership that can boost diversity in their supply chains – a more responsible business operation. To date, it has provided weaving products, ceramic works, and mulberry papers for IKEA and Muji, exported coffee beans to a Japanese brand, Kaldi, as well as supplied coffee for Japan Airlines and Tesco Lotus. This also helps DoiTung to improve and standardize their operations, as parts of international global supply chain practices.

นอกจากนี้ การขยายตลาดทำให้ผู้บริโภคมีโอกาสเรียนรู้ เข้าใจโครงการพัฒนาโดยดุษฯ และการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นของชาวบ้านบนดอย ชาวบ้านมองเห็นประโยชน์ที่ได้จากการลงมือทำ และมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เองก็ได้ประโยชน์จากความร่วมมือของชาวบ้านรุ่นต่อรุ่น เพื่อให้การพัฒนาสามารถขยายผลได้มากยิ่งขึ้น

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ประเมินผลการทำงานและการพัฒนาองค์กรโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์จากการทำงานในพื้นที่ โดยหน่วยงาน KLC (Knowledge Learning Centre) มีหน้าที่เก็บองค์ความรู้และผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่เกิดกับชุมชนทั้งจากข้อมูลเชิงสถิติและข้อมูลเชิงคุณภาพ รวมทั้งเผยแพร่องค์ความรู้เหล่านั้นทั้งภายในและภายนอกองค์กร ยกตัวอย่างเช่น กราฟด้านข้างที่แสดงให้เห็นว่าแต่ละครัวเรือนโดยเฉลี่ยมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นมากเท่าใด การเข้าถึงการศึกษา และการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ป่าและการใช้ประโยชน์พื้นที่

Moreover, through its products, consumers also learn more about the Doi Tung Development Project and the impact it has made to the people there. Communication is achieved through selling and making profits back to the very same group of people. As the people see that their labor pay off, the Mae Fah Luang Foundation manages to work with people for generations to come to ensure continuity in their development.

The Mae Fah Luang Foundation communicates the impact of their works not only through compelling stories. It cares deeply about evaluation and improvement based on empirical data, as evidenced by the work of its Field Operation and Knowledge and Learning Centre. The centre is responsible for keeping track of knowledge and impact on communities based on both quantitative and qualitative data as well as sharing the knowledge internally and externally. The graph below shows, for example, how an income of each household has improved over the years, higher access to education and the transformation of forest area and land management

ผลการพัฒนา

ชาวบ้านได้อะไร

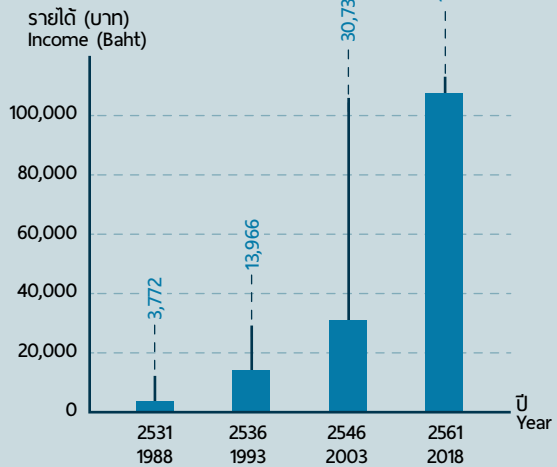
What do the people get?

เศรษฐกิจ

Economic Impact

รายได้ต่อคนต่อปี

Average income
per person
per year

สังคม

Social Impact

โอกาสทางการศึกษา

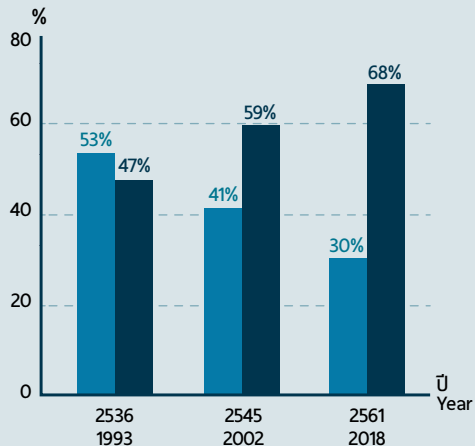
Education opportunity

ไม่ได้รับการศึกษา
/เด็กแรกเกิด
Uneducated
/New born

ได้รับการศึกษา
Educated

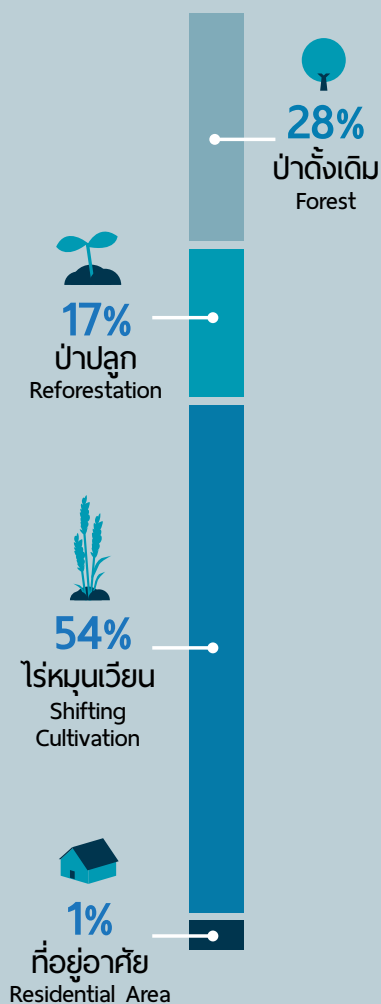
สิ่งแวดล้อม

Environment Impact

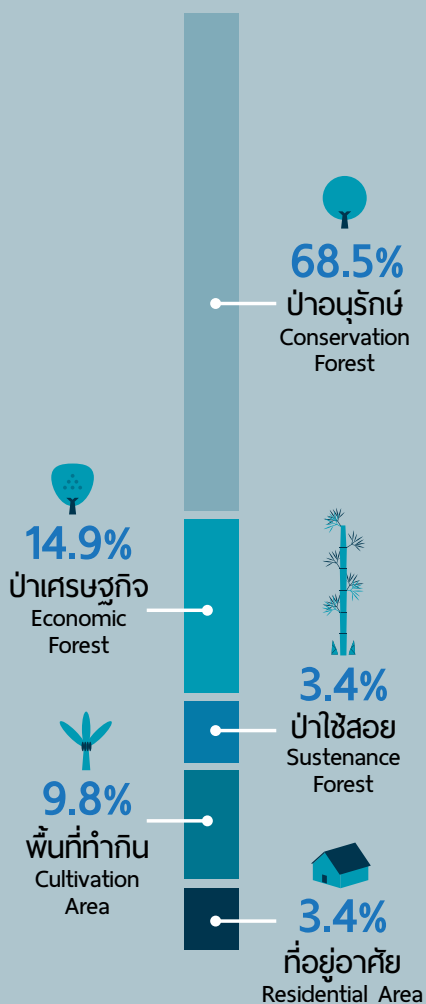
พื้นที่ป่า

Forest area

2531 (1988)

2561 (2018)

กระบวนการทำงานสีเขียว

Sustainable Operations Through
and Through

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายไตรภาคี (สร้างผลกระทบททั้งด้านกำไร สังคม และ สิ่งแวดล้อม) และหนึ่งในหน่วยงานที่ทำงานด้านนี้ คือ ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการพลังงานและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้เขียนได้มีโอกาสพูดคุยกับคุณไพศาล คำภาศ หนึ่งในเจ้าหน้าที่ด้านสิ่งแวดล้อมของดอยตุง คุณไพศาลเล่าว่า หน่วยงานนี้ตั้งขึ้นตั้งแต่ปี 2559 เพื่อตอบโจทย์งานด้านสิ่งแวดล้อมที่ขยายจากการฟื้นฟูป่าให้ครอบคลุมการพัฒนากระบวนการทำงานทุกด้านให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยมีหน้าที่จัดทำแผน พัฒนาระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในองค์กรให้มีแนวทางรักษาและรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมให้มากที่สุด

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ริเริ่มโครงการหลากหลาย ที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมอย่างรอบด้าน อาทิ ระบบการจัดการขยะที่ครบวงจร (ลดการสร้างขยะ แยกขยะ ส่งขยะไปเพิ่มมูลค่าต่อและนำขยะบางส่วนมาทำปุ๋ยและเชื้อเพลิง) และโครงการบำบัดน้ำเสียภายในดอยตุงเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ นอกจากนี้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ยังมีโครงการขายคาร์บอนเครดิตให้กับองค์กรที่จำเป็นต้องลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่อากาศ ผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยมีเป้าหมายลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ให้ได้ 100 เปอร์เซนต์ (Carbon Neutral) ภายในปี 2564

In line with the triple bottom line approach, the Mae Fah Luang Foundation also pays attention to environmental sustainability. During a visit to its facilities at Doi Tung, I met with Mr. Paisan Khamgat, an employee in the Mae Fah Luang Foundation's centre for energy and environmental management, who is responsible for developing environmental sustainability plan and monitoring the implementation of units within the Mae Fah Luang Foundation. The Mae Fah Luang Foundation set up this unit in 2016 as a result of the Foundation's expanding environmental mission from forest sustainability practices. Accordingly, the unit has implemented various programs within the foundation.

For instance, all operations, both in production processes and administrative offices, engage in a comprehensive waste separation scheme. By reducing and separating waste, the Mae Fah Luang Foundation can to produce natural composts as well energy from waste, turning certain waste into a fuel source. Moreover, it develops a water recycling system, where all water waste is either reused or recycled for appropriate uses. Certified by a third party, the Mae Fah Luang Foundation is able to sell its carbon credits for private entities to offset their carbon production. It has a goal to be a 100% carbon neutral entity by 2021.

การทำงานเชิงนโยบายทั้งใน และระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

National and International Policymaking
for Sustainable Developments

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีส่วนร่วมในการผลักดันนโยบายทั้งในระดับประเทศและสากล ในด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคม (Social entrepreneurship) และการป้องกันยาเสพติด ผ่านการพัฒนา (Development-oriented drug policy) โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ได้ริเริ่มการพัฒนากิจการเพื่อสังคมในประเทศไทย เผยแพร่องค์ความรู้และประสบการณ์ทำงานที่ผ่านมา 30 ปี กับหน่วยงานภาครัฐและกิจการเพื่อสังคมอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีส่วนร่วมในการร่างและแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 และยังเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันให้เกิดสมาคมธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise Thailand: SE Thailand) โดยหม่อมหลวงดิศปนัดดา ดิศกุล ประธานเจ้าหน้าที่บริหารของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ดำรงตำแหน่งประธานสมาคมธุรกิจเพื่อสังคมคนแรกของประเทศไทย และขับเคลื่อนนโยบายส่งเสริมกิจการเพื่อสังคมระดับประเทศผ่าน SE Thailand เพื่อสร้างและขยายเครือข่ายส่งเสริมและสนับสนุนกิจการเพื่อสังคมให้เข้มแข็ง และสนับสนุนการทำงานพัฒนาสังคมที่สร้างสรรค์

Lastly, the Mae Fah Luang Foundation also plays an important role in driving national and international policies relating to sustainable development, particularly social entrepreneurship and development-oriented drug policy. The Mae Fah Luang Foundation has spearheaded social enterprise development in Thailand. It shares extensive knowledge and experience in social enterprise accumulated over 30 years with the government and other social enterprises.

The Mae Fah Luang Foundation was involved in both the drafting and revision of the first social enterprise promotion bill enacted in 2018. In 2019, it also played an important role in the founding of Social Enterprise Thailand, the first social enterprise association in Thailand. M.L. Dispanadda Diskul, the CEO of the Mae Fah Luang Foundation, sits as the first chairman of the association. With Social Enterprise Thailand and its prominent role in national policymaking, the Mae Fah Luang Foundation's vision is to create a supportive and extensive network of social entrepreneurs to help driving more innovative social development in the country.

ในระดับสากล มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน (Sustainable Alternative Livelihood Development) กับองค์การสหประชาชาติเพื่อแก้ปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของโลก โดยผลงานการแก้ปัญหายาเสพติดบนดอยสูงควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนอย่างรอบด้านเป็นที่ประจักษ์และยอมรับจากหน่วยงานระดับนานาชาติ ทำให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ มีโอกาสนำองค์ความรู้และประสบการณ์มาเผยแพร่และได้ทำงาน ร่วมกับสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (the United Nations Office on Drugs and Crime : UNODC) อย่างใกล้ชิด² ในการจัดทำแนวปฏิบัติของสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาทางเลือก

โดยสรุปแล้ว การพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน หมายถึง การมุ่งเน้นพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่และฐานะทางเศรษฐกิจของกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เสี่ยงยาเสพติด ควบคู่กับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ เมื่อแนวคิดนี้ได้รับการบรรจุและยกระดับเป็นแนวปฏิบัติของสหประชาชาติ ย่อมหมายความว่าแนวคิดได้รับการยอมรับจากประเทศสมาชิกทั่วโลก และใช้เป็นแนวปฏิบัติในการออกนโยบายและปฏิบัติงานให้ประเทศต่างๆ ที่ต้องการดำเนินงานพัฒนาทางเลือก

Internationally, the Mae Fah Luang Foundation is active in its advocacy for the “Sustainable Alternative Livelihood Development” approach at the United Nations to tackle the world drug problem. Its impact on the lives of villagers and, hence, in the reduction of opium production are well-recognized. As a result, it plays a crucial role in sharing knowledge and experience, as well as drafting and advocating for the adoption of the United Nations Guiding Principles on Alternative Development in close collaboration with the United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC).²

In brief, the concept of Sustainable Alternative Livelihood Development includes development-oriented measures to drug problems via an emphasis on improving the economic and livelihood of the affected people in risky areas and sustainable management of natural resources. As the adopted United Nations Guiding Principles, member states are strongly encouraged to take into consideration of the principles in their policymaking and implementation.

²

“United Nations Guiding Principles on Alternative Development” (United Nations, February 11, 2013), A/RES/68/196, https://www.unodc.org/documents/commissions/CND/Drug_Resolutions/2010-2019/2013/A_RES_68_196.pdf

เป้าหมายสำคัญของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ขององค์การสหประชาชาติที่ได้ประกาศไว้เมื่อปี 2558 ทำให้รัฐบาลหลายประเทศให้ความสนใจ ขอรับคำปรึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อนำแนวทางของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ไปปรับใช้ในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืนต่อไป

จากข้างต้นทำให้เห็นว่าการทำงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศต่างเป็นไปเพื่อดำเนินการให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ และยังสร้างการมีส่วนร่วมกับสังคมวงกว้างผ่านการเข้าถึงลูกค้าและการส่งต่อเรื่องราวการเปลี่ยนแปลงของชีวิตผู้คน พร้อมทั้งพัฒนาระบบการทำงานให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังดำเนินการร่วมกับภาครัฐโดยตรงและแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวปฏิบัติที่ดีในการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน การดำเนินกิจการเพื่อสังคม เพื่อขับเคลื่อนนโยบายทั้งระดับประเทศและสากล

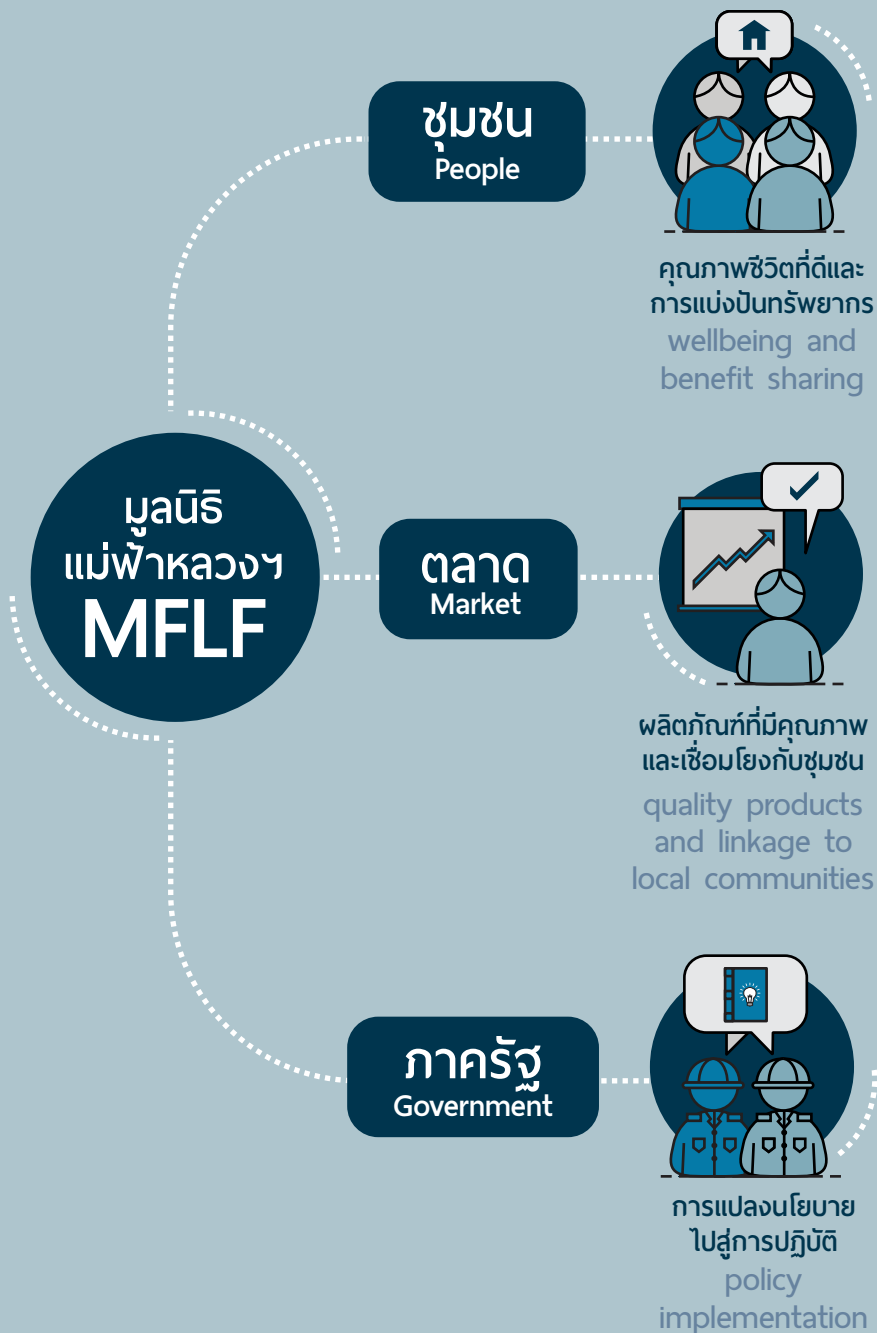

Indeed, the Mae Fah Luang Foundation's goal closely resemble that of the Sustainable Development Goals (SDGs) promoted by the United Nations in 2015. Via its leadership in this field, governments from various countries as well as international organizations have consulted and emulated the Thai Model in their approaches to tackle drug problems as well as to promote sustainable developments in people's livelihood.

As such, from both internal and external operations as well as the national and international stages, the Mae Fah Luang Foundation has strived to achieve its goals, engaging with the general public both commercially and through telling stories of its impact and striving to be more environmentally responsible. It also engages with the government, sharing its valuable, first-hand experiences in tackling drug problems in sustainable manners and developing social entrepreneurship, to shape national and international policies.

หากจะกลับไปตีคำถามตั้งต้นว่า อะไรคือสูตรลับแห่งความสำเร็จของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ คำตอบผ่านการเดินทางของผู้เขียนเอง ก็คงจะเป็น 1) ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของชาวบ้าน บนดอยตุง ความเข้าใจในธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ดอยตุง ทำให้การวางยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาเป็นไปได้เพื่อสนับสนุนให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้ 2) ความใส่ใจในรายละเอียดและคุณภาพของสินค้า การเข้าถึงผู้บริโภค และสามารถนำกำไรส่งต่อให้กับชาวบ้านที่เป็นกลุ่มเป้าหมายสำหรับผู้เขียนเอง “ดอยตุง” เป็นตัวอย่างของนิยามใหม่ในการทำธุรกิจกำไรและความเป็นเจ้าของ เป็นการ**ทำธุรกิจเพื่อให้โลกนี้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน** และเป็นโลกที่ทุกคนได้รับส่วนแบ่งที่มีความเป็นธรรมมากขึ้น และ 3) การผลักดันการทำงานเชิงนโยบายอย่างจริงจัง เพื่อนำองค์ความรู้ไปสานต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับประเทศและระดับโลก โดยแนวทางทั้ง 3 ส่วนนี้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ทำงานร่วมกับหลายภาคส่วน ทั้งชุมชน ตลาดทุน และภาครัฐ และผสมผสานการทำงานอย่างลงตัว ทำให้มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ สามารถบรรลุเป้าหมายตั้งต้นขององค์กรได้ นั่นก็คือการทำงานเพื่อให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองได้

Coming back to the question I have raised in the beginning, what exactly is the “**secret sauce**” for the Mae Fah Luang Foundation to achieve what it has done so far. In an attempt to answer this, my journey to Doi Tung, Chiang Rai, has been an eye-opening experience. From its deep understanding of villagers’ way of life and the nature surrounding them, the foundation devises strategies for the people and the nature to co-live. Through high-quality products and effective market reaches, it “reinvests” the profits back to the same people they aim to help. DoiTung is an epitome of a new kind of enterprise that redefines business, profits, and ownership – **an enterprise for a better and sustainable world** – where people get a fairer share of their own efforts. Lastly, the foundation shares their experiences to shape more effective policies both nationally and internationally. These three strategies, although engaging entirely different sectors of society – the local communities, the capitalist market, and governments – somehow harmoniously and consistently reinforce one another and propel the Mae Fah Luang Foundation to its ultimate goal: to help people to help themselves.

“

ช่วยเขา ให้เขา ช่วยตัวเอง

”

พระราชดำรัสสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

“Help the people to help themselves.”

Her Royal Highness Princess Srinagarindra,
the Princess Mother

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

Mae Fah Luang Foundation under Royal Patronage

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloguing Publication Data

สัญญา ปัญญากำพล.

จากท้องถิ่นสู่สากล และความสำเร็จที่กลับคืนสู่ท้องถิ่น.--

กรุงเทพฯ : มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2563. 52 หน้า.

1. การพัฒนาชุมชน. I. ชื่อเรื่อง.

307.14

ISBN 978-616-7681-50-4

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พฤศจิกายน 2563 จำนวน 1,000 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ 2563 โดยมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

จัดทำโดย มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์

พิมพ์ที่ : บริษัท เอส พี เค ฟับลีเคชั่น จำกัด

เลขที่ 24 ซอยจุฬา 4 แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330 โทร 0-2878-8936

หนังสือเล่มนี้พิมพ์ด้วยกระดาษรีไซเคิล 100% และใช้หมึกธรรมชาติจากถั่วเหลือง

